

de ani
de artă
teatrală
revoluționară

Eugen Mercus :

*„Un teatru bun
se face
cu profesioniști
buni“*

— **Viața în teatru, stimate Eugen Mercus, se numără în stagioni. Chiar dacă în ultimii ani ați declarat la Teatrul Dramatic din Brașov stagiuni non-stop, numărătoarea din toamnă-n toamnă se menține, potrivit tradiției. Cite să tot fie de cind vă ocupați, în calitate de regizor, de scena brașoveană ?**

— **Mă aflu la Brașov din 1971. Asta ar însemna, la o socoteală rapidă, că am încheiat treisprezece stagioni și merg pe-a patrusprezecea.**

— **S-au schimbat multe în bine de atunci...**

— **Eu cred că da. Dar nu eu hotărâsc dacă se vede sau nu. Cineva dinafară poate avea o imagine mai exactă.**

— **Ați putea, totuși, să vă simțiți pentru o clipă „dinafară“? Bineînțeles, în sensul evadării din subiectivitate.**

— **E un lucru foarte greu! În schimb, aș putea să vă spun câteva gânduri care s-au consolidat cu tre-**

cerea vremii. Am convingerea, de pildă, că teatrul trebuie făcut în mod profesionist de către foarte buni profesioniști. Fața unei trupe o schimbă regizorii, și tot ei fac și trupa. Cu regizori buni, scenografi buni și cu o trupă bună se realizează, firesc, un teatru bun. Față de trupa găsită aici în 1971, la care s-au adăugat noii veniți de-a lungul vremii, s-a modificat substanțial mentalitatea. Unii actori de la Brașov se mulțumeau cu puțin. Pe coordonatele acestei evoluții a exigenței s-au impus actori precum Dan Săndulescu, Costache Babii, Mircea Andreescu ș.a. Regizorii au cerut în permanență mult mai mult de la ei, ca și de la întreaga echipă. Ei, și alți colegi ai lor, nu se mai mulțumesc astăzi cu ceea ce se mulțumeau cu zece-doisprezece ani în urmă. Sigur, în 1976, cind am fost numit director, am reușit să-mi impun mai ferm ideile, asumându-mi, prin reflex, și riscurile.

— **Unele dintre aceste idei sînt de acum cunoscute la nivel republican, ca să zicem așa. Mă gîndesc la Festivalul de teatru contemporan, care a**

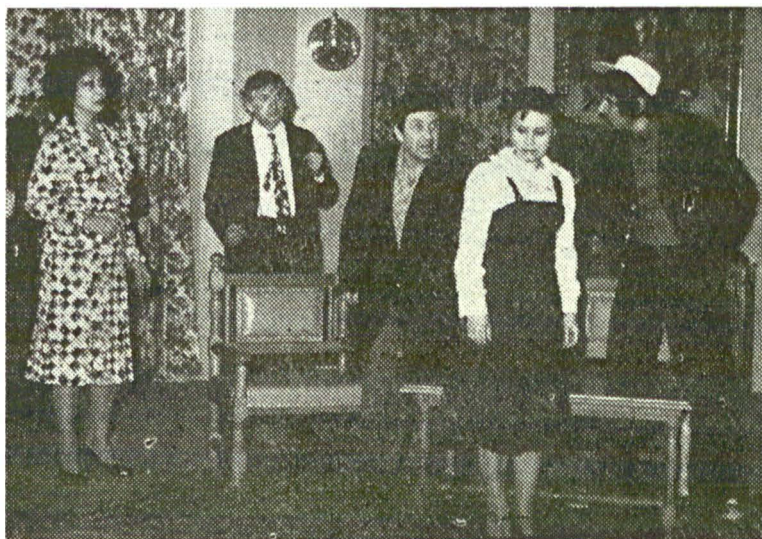

Scenă din „Muntele“ de D. R. Popescu

„Primăvara eroului“ de Emil Poenaru

**„Nu sînt Turnul
Eiffel“ de Eca-
terina Oproiu**

**„Millionarul să-
rac“ de Tudor
Popescu**

**luat naștere la un an după ce ași
devenit director.**

— Țin foarte mult la Festivalul de teatru contemporan. În punerea în practică a acestui vis frumos am beneficiat — vreau neapărat să subliniez — de sprijinul lui Valentin Silvestru, interesat cum este de mișcarea teatrală în general. Manifestarea are un rol deosebit de benefic asupra trupei noastre, care, lansată periodic în competiție cu spectacole valoroase din țară, s-a ambiționat, a căpătat încredere și, totodată, a dovedit că are cota înaltă, alături de teatre cu „firmă“ din țară. De exemplu, la ultima ediție, Teatrul Dramatic din Brașov a luat mai multe premii, și colective și individuale, decît Teatrul Mic, pe care ani de zile am tinjit să-l ajung, să mă compar cu el. Desigur, Brașovul nu are vedetele Teatrului Mic, dar cine nu judecă după vedete va

observa că diferența nu e chiar mare. De aceea, vreau să cred că am fost inspirat — o mărturisesc, fie-mi iertat, fără modestie — cînd m-am gîndit la organizarea festivalului. Pentru colectiv, este un câștig enorm. Am în vedere nu numai competiția, ci mai ales, dezbaterile, în cadrul cărora actorii iau contact direct cu exigențele formulate de prestigioși oameni de teatru.

**— O altă idee devenită realitate în
ultimii ani este și înflințarea sălii
mici a teatrului.**

— Sala mare nu pune integral în valoare calitățile colectivului. Astfel, cînd s-au ivit condițiile, am trecut la treabă, valorificînd o idee personală. (Nu vă spuneam că îmi asum și riscurile?) Utilitatea ei s-a dovedit imediat. Pentru că una este să te vadă publicul de la o sută de metri, și alta

este să te observe de aproape. În sala mare se lucrează precum în pictură, cu pastă groasă, iar în sala mică se poate lucra pe amănunt, pe detaliu. Cel puțin două spectacole i-au creat, de acum, „istorie“: **Serata neprevăzută** de Harold Pinter, în regia lui Mircea Marin, spectacol excepțional, apreciat ca atare de toți care l-au văzut, și **Sărbătoare princiară** de Teodor Mazilu, în regia lui Ioan Georgescu. Ca să nu mai vorbesc de **Nopțile de Sinzlene** de Constantin Munteanu, de **Politica** de Theodor Mănescu, de **Năpasta** de I. L. Caragiale.

— La inaugurare numeași noul spațiu de joc „Studio“, pentru ca apoi să reveniți, spunindu-l „Sala mică“. De ce ?

— Studioul te duce cu gândul la experiment și, personal, sală pentru experiment nu mi se pare potrivit. A experimenta este o chestiune de meserie, adică subînțeleasă, indiferent de mărimea și forma spațiului de joc. Gustul se schimbă repede, sub raportul mijloacelor de expresie, și cine nu experimentează înseamnă că nu e profesionist. De aceea, a numi a doua

„Turnul de fildeş“ de Viktor Rozov

noastră să-l „Sala mică” am oredința că este mai aproape de adevăr, mai aproape de rostul ei.

— **Anul 1984, anul celui de-al XIII-lea Congres al partidului, marchează împlinirea a patru decenii de la eliberarea patriei. Cum s-au reflectat pe scena brașoveană acești ani al istoriei noastre noi ?**

— Teatrul Dramatic a realizat foarte multe premiere absolute. La un moment dat, din șase premiere, patru erau absolute. Aceste piese vorbeau despre realitatea noastră, despre dinamismul devenirii ei, despre împlinirile fără precedent din anii socialismului, cu precădere după Congresul al IX-lea. Și, dacă oamenii și locurile au suferit transformări imense și la Brașov, ca pretutindeni în țară, aceasta se datorează și teatrului. Noi am slujit mereu cu credință dramaturgia originală, dramaturgia de actualitate. Ponderea pieselor românești în repertoriu a fost întotdeauna un criteriu de selecție. Căci teatrul, se știe, reprezintă pentru dramaturgie echivalentul a cea ce este, pentru proză, editura. A lansa nume noi, a consolida renumele altora, iată îndatoriri de primă mărime. D. R. Popescu este unul dintre cei mai proeminenți dramaturgi de astăzi; la fel și Paul Everac. Dar cine le urmează? Teatrul trebuie să știe și să-i încurajeze.

— **Înțeleg că aveți un program de lucru cu dramaturgii de astăzi.**

— Nu mi-e limpede noțiunea „a lucra cu dramaturgii”. Cu Cehov cine a lucrat? El și-a scris piesele. Eu nu pot să-i învăț pe dramaturgi să scrie. În schimb, pot să spun că teatrul brașovean și-a apropiat unii autori. De pildă, D. R. Popescu, Paul Everac, Marin Sorescu, Dumitru Solomon, Tudor Popescu. Ultimul amintit — pe care îl consider cel mai bun comediograf de astăzi, după Teodor Mazilu —, cînd i-am jucat prima piesă, semnata în colaborare (Nuntă cu dar), era puțin cunoscut. Au urmat două premiere absolute — Jolly Joker și Millionarul sărac — jucate cu mare succes la public. Semnătura lui Tudor Popescu devenise notorie. Deci, un teatru cîștigă dramaturgi, dacă acel teatru e bun.

— **Colaborați cu regizori din țară ?**

— Puțin. Mindria teatrului nostru este de a construi întotdeauna cu forțe proprii.

— **În ce relație vă aflați cu cronicarii ?**

— În ultimii ani, ne-am apropiat și cronicarii. Oameni care veneau destul de puțin pe la Brașov soseșc acum cu plăcere. Fapt ce s-a reflectat și în presă. O statistică a cronicilor apărute în vremea din urmă ar spune mult, prin comparație cu alte teatre. De asemenea, țin să semnalez întâlnirile periodice cu comentatorii fenomenului teatral, organizate cu participarea actorilor, acțiune patronată de A.T.M. Există, apoi, și o cronică verbală, a oamenilor care nu scriu, dar vorbesc frumos despre spectacolele noastre.

— **Scena brașoveană este o scenă deschisă. Aici poposesc o sumedenie de trupe străine.**

— La Brașov joacă numeroase trupe din țară. Fie că vin invitate cu prilejul „Zilelor teatrului contemporan” (a nu se confunda cu festivalul cu același nume), fie că vin pur și simplu în turneu. Eu încurajez această „mișcare de trupe”. Din două motive: pentru că, după cum am mai arătat, e bine să ne comparăm, și, apoi, avem datoria de a oferi publicului un evantai de spectacole. Mai ales că publicul brașovean e foarte bun, în sensul că gustă teatrul și e cunoscător de teatru, fapt remarcat de toți cei ce joacă pe scena noastră. Remarca, desigur, ne măgulește, căci meritul principal ne aparține.

— **La ce visează în continuare regizorul și directorul Eugen Mercus ?**

— Visul cel mai important rămîne acela ca Teatrul Dramatic să se situeze la nivelul unui Teatru Național, reprezentînd această minunată parte de țară. Dacă va dobîndi această titulatură, vom fi fericiți, dar, pînă atunci, visăm cu toții să facem un teatru din ce în ce mai bun, spre satisfacția spectatorilor și a specialiștilor. Lucru care, știți, nu se întîmplă întotdeauna. Adică, să ai succes și de public, și de presă. Dar, dacă m-ați întrebat de vis...

**Convorbire realizată de
Ermil RĂDULESCU**